

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren
Den 4. november 2014

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 452 (Alm. del) af 25. september 2014

Spørgsmål

Vil ministeren vurdere effekten på den offentlige saldo af et generelt løft i produktiviteten i den private sektor? Ministeren bedes tage udgangspunkt i tilfældet, hvor produktivitetsstigningen fører til en stigning på 5 mia. kr. i 2020 i ”D.1. Aflønning af ansatte” i alle andre sektorer end ”offentlig forvaltning og service”, jf. Nationalregnskabet.

Ministeren bedes anføre effekten i følgende tre tilfælde:

1. Tilfælde hvor produktivitetsstigningen slår igennem på de offentlige lønninger og overførselsindkomsterne.
2. Tilfælde hvor produktivitetsstigningen alene slår igennem på de offentlige lønninger, men ikke overførselsindkomsterne.
3. Tilfælde hvor produktivitetsstigningerne hverken slår igennem på de offentlige lønninger eller på overførselsindkomsterne. Idet satsreguleringen forudsættes midlertidigt ophævet, samt fordi det politisk besluttes, at de offentlige lønninger ikke forøges.

I alle tre tilfælde bedes ministeren opgøre effekten på den offentlige sektor som effekt i 2020 og den varige effekt. Effekten bedes dekomponeret i effekten på hhv. samlede skatter og afgifter, øvrige primære indtægter, samlede offentlige udgifter, offentligt forbrug og heraf offentlig lønsum og offentligt varekøb, indkomstoverførsler og øvrige primære udgifter.

Svar

Som udgangspunkt er øget produktivitetsvækst omtrent neutral for de offentlige finanser på langt sigt idet offentlige indtægter og udgifter påvirkes nogenlunde parallelt. Øget produktivitet i den private sektor kan imidlertid have en beskedent positiv virkning på den offentlige saldo, når de offentlige investeringer og realvæksten i det offentlige forbrug fastholdes uændret inden for planlægningshorisonten frem mod 2020. Større privat produktion og velstand kan imidlertid også lede til større forventninger og krav til offentlig service og investeringer og i de beregningstekniske principper efter 2020 indgår, at den offentlige service og de offentlige investeringer udvikler sig i takt med velstandsudviklingen.

Produktivitetsvækst skabes først og fremmest ude på de enkelte virksomheder og arbejdspladser. Konkrete virkemidler, der kan bidrage til øget produktivitet i den private sektor, kan i sig selv påvirke og ofte belaste den offentlige saldo – og dermed reducere de beskedne positive virkninger på den offentlige saldo, der i sig selv kan være af højere produktivitet. I svaret er der set bort fra eventuelle virkemidlers påvirkning af den offentlige saldo – og der er alene regnet på en hypotetisk produktivitetsstigning.

En stigning i den private sektors lønsum på 5 mia. kr. kræver, at produktivitetsvæksten i de private byerhverv øges med godt 0,1 pct. årligt fra 2015 til 2020. Det vil hæve BNP med godt 0,4 pct. i 2020.

I *tabel 1* er vist effekten af en sådan hypotetisk produktivitetsstigning fra 2015 til 2020 på den offentlige saldo fordelt på indtægts- og udgiftsposter i 2020 samt varig virkning. *Tabel 1* er hovedforløbet svarende til det i spørgsmålet omtalte ”1. tilfælde”, hvor der ikke sker en diskretionær eller politisk besluttet ændring af reglerne for regulering af indkomstoverførsler mv.

	2020	Varig virkning
Offentlig saldo	0,06	0,04
Skatter og afgifter	-0,02	-0,01
Øvrige indtægter	0,00	0,00
Offentligt forbrug	-0,03	-0,04
heraf – Lønsum	0,01	0,01
heraf – Varekøb	-0,04	-0,04
Indkomstoverførsler	-0,03	0,00
Øvrige udgifter	-0,02	-0,01

Anm.: Der er foretaget afrunding.

Kilde: Egne beregninger

Målt i varig virkning forbedres den offentlige saldo med 0,04 pct. af BNP svarende til knap 0,8 mia. kr. i 2014-niveau, som følge af at produktiviteten hypotetisk stiger med ca. 0,1 pct. årligt i den private sektor fra 2015 til 2020. Virkningen er behæftet med usikkerhed.

Den beskedne påvirkning af den offentlige saldo skyldes bl.a., at lønnen i de private og offentlige sektorer udvikler sig parallelt og at indkomstoverførsler mv. reguleres i takt med lønudviklingen via satsreguleringen. Det betyder, at de offentlige udgifters andel af BNP falder beskedent. Forbedringen af den offentlige saldo på 0,04 pct. af BNP kan først og fremmest forklares ved, at varekøb og øvrige udgifter (fx offentlige investeringer) ikke antages påvirket af højere BNP.

I forhold til de enkelte indtægts- og udgiftsposter i *tabel 1* skal bemærkes følgende: Skatter og afgifter falder beskedent som andel af BNP, da ikke alle skatter og afgifter følger BNP (fx beskatning af olie- og gasudvinding). Den offentlige lønsum stiger marginalt som andel af BNP, hvilket skyldes at produktiviteten og dermed lønningerne stiger lidt mere end BNP. Indkomstoverførslerne falder i 2020 som andel af BNP, hvilket skyldes, at satsreguleringen af indkomstoverførsler mv. sker med 2 års forsinkelse.

I *tabel 2* er der regnet på en variant af hovedforløbet, hvor satsreguleringen af indkomstoverførsler mv. ophæves for den del af lønstigningen, der kan henføres til produktivitetsstigningen (det i spørgsmålet nævnte ”2. tilfælde”).

En ændring af satsreguleringen kræver lovændring.

Tabel 2 viser, at forbedringen af den offentlige saldo bliver lidt større, når indkomstoverførsler mv. ikke reguleres med den ekstra lønstigning. I modsat retning trækker dog lidt lavere skatteindtægter fra indkomstoverførsler. Effekten på den offentlige saldo fra den hypotetiske produktivitetsstigning er fortsat beskeden.

Tabel 2		
Ændring i offentlig saldo fordelt på indtægts- og udgiftsposter ved en stigning i den private sektors produktivitet på 0,1 pct. årligt frem til 2020 under forudsætning af suspension af satsreguleringen af overførsler – opgjort i 2020 og varig virkning (pct. af BNP)		
	2020	Varig virkning
Offentlig saldo	0,08	0,06
Skatter og afgifter	-0,04	-0,03
Øvrige indtægter	0,00	0,00
Offentligt forbrug	-0,03	-0,03
heraf – Lønsum	0,01	0,01
heraf – Varekøb	-0,04	-0,04
Indkomstoverførsler	-0,07	-0,04
Øvrige udgifter	-0,02	-0,02

Anm.: Der er foretaget afrundinger
Kilde: Egne beregninger

I spørgsmålet omtales også et ”3. tilfælde”, hvor det politisk besluttes, at lønnen i den offentlige sektor ikke forøges. En ophævelse af sammenhængen mellem den offentlige og private lønstigningstakt kræver rent formelt en ændring af de offentlige overenskomster. Det kan godt politisk besluttes at ændre de offentlige overenskomster, men det kan ikke uden videre lægges til grund, at sådanne ændringer har varige økonomiske virkninger. Det skyldes, at de offentlige og private lønninger som udgangspunkt vil udvikle sig nogenlunde parallelt på sigt.

Relativt lavere offentlige lønninger i en periode vil betyde, at den offentlige sektor får rekrutteringsvanskeligheder, der efterfølgende vil lede til højere offentlige lønstigninger indtil forholdene på arbejdsmarkedet er i ligevægt.

Med venlig hilsen

Finansministeren